

UVOD

Zahvaljujući svojim prirodnim ljepotama, ekološkoj i klimatskoj raznovrsnosti, bogatstvu kulturno historijskog nasljeđa i blizini najvećih međunarodnih tržišta, Republika Srpska ima značajne turističke potencijale. Stoga je razvoj turizma od izuzetnog značaja kako za ukupnu privredu

Republike Srpske, tako i za podsticanje održivog razvoja u nerazvijenim i manje razvijenim regionima.

Turizam je, međutim, kao i ostale grane privrede, preživio značajne štete tokom rata i one još uvijek narušavaju nesmetano odvijanje ove djelatnosti. Štete nanese turizmu su možda i najveće, budući da turistička djelatnost u mnogome zavisi od stabilnosti i imidža zemlje. Zbog toga slobodno možemo konstatovati da je turizam u Republici Srpskoj još uvijek na veoma niskom stepenu razvoja i da će trebati mnogo truda i sredstava kako bi se ovaj veoma značajan potencijal na pravi način počeo koristiti. Imajući u vidu koristi koje turizam donosi, kako na makro-ekonomskom

tako i na lokalnom nivou, neophodno je preduzeti sve potrebne mjere kako bi se Republika Srpska uspješno vratila i predstavila na međunarodnom turističkom tržištu. Razvoj turizma u Republici Srpskoj do 2011. godine odvijao se stihijski, bez jasnih vizija i dugoročne strategije razvoja koja bi doprinijela da se istraži stanje i struktura postojećih turističkih kapaciteta, kao i da se osmisli i

planira razvoj svih oblika turizma sa akcentom na specifične oblike za koje postoje komparativne prednosti. Postojeće vrste turizma u Republici Srpskoj uglavnom su vezane uz resurse i potencijale koji su egzistirali u sklopu turističke ponude u predratnom periodu.

U julu 2011. godine Skupština Republike Srpske je usvojila „Strategiju razvoja turizma Republike Srpske za period 2011-2020. godine“.¹ Strategija razvoja je polazni dokument za realizaciju zacrtanih strateških ciljeva i kreiranja odgovarajućih operativnih planova na nižim nivoima. Dosljednom implementacijom usvojene strategije osiguraće se dugoročni rast pozitivnih efekata od turizma i pravilno pozicioniranje turističke ponude Republike Srpske.

Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada je turizam u Republici Srpskoj, turistički potencijali kojima raspolaže Republika Srpska, trenutno stanje turističke privrede, te strategija razvoja turizma Republike Srpske.

Problem istraživanja

Problem kojim se rad bavi je bogat, ali nedovoljno iskorišćen potencijal za razvoj turizma, sa akcentom da turizam može postati pokretač razvoja pojedinih regija. Obzirom da je turističko tržište danas dinamično i vrlo konkurentno, razvoj turizma moguć je jedino uz praćenje savremenih trendova potražnje uz dobro osmišljenu strategiju razvoja.

Stepen istraženosti

U mnogim zemalja turizam je prepoznat kao značajna ekonomska djelatnost o čemu svjedoči i niz naučno istraživačkih radova, studija, analiza. Gotovo da nema zemlje u Evropi koja nema armiju stručnjaka koji se bave istraživačkim radom iz oblasti turizma, a sve u cilju razvoja i unapređenja turističke privrede. Turizam u Republici Srpskoj je relativno mlada oblast naročito u pogledu naučno istraživačkih radova. Neznatan je broj radova koji se bave ovom tematikom. Istraživanja koja su vršena bila su parcijalna, odnosno obuhvatala su određene regije ili razvoj određenih oblika

Unapređenje turističkih usluga u Republici Srpskoj

turizma. Sama činjenica da je Republika Srpska tek 2011. godine dobila svoj prvi strateški dokument vezan za razvoj turizma, govori da je turizam u zemlji u povoju, kako po stepenu razvoja, tako i po stepenu istraženosti.

Hipoteza

Glavna hipoteza rada je:

- Turizam može bitno pridonijeti ukupnom ekonomskom razvoju, podizanju standarda i kvaliteta života domicilnog stanovništva, uz uslov da se pozicionira kao kvalitetna turistička destinacija na realnoj i utemeljenoj strategiji razvoja.

Na osnovu glavne, kreirane su i pomoćne hipoteze:

- Turističke potencijale Republike Srpske treba prepoznati, valorizovati i pretvoriti u konkurentske prednosti.

- Turistički potencijal Republike Srpske bi mogao da bude iskorišćen na bolji način uz primjenu savremenih saznanja dobijenih iz istraživanja i praktičnih saznanja iz ove oblasti.

- Zahvaljujući prirodnim bogatstvima i trenutnim turističkim trendovima „zdrav život“ i „vraćanje starom“ Republika Srpska ima šansu da stekne imidž atraktivne turističke destinacije.

- Za uspješan razvoj turizma u Republici Srpskoj neophodna je implementacija strateških dokumenata donesenih od strane Vlade Republike Srpske.

- Samo se racionalnom i efikasnom saradnjom svih segmenata značajnih za razvoj turizma može ostvariti konkurentska prednost.

Struktura rada

Struktura rada se sastoji iz uvoda, pet poglavlja i zaključka. U uvodnom dijelu se razmatra predmet, cilj, metode proučavanja, hipoteza i struktura rada. U prvom poglavlju predstavljena je Republika Srpska kao turistička destinacija, njen geografski položaj, prostorne karakteristike i kulturno istorijska obilježja. U drugom poglavlju prikazani su turistički potencijali Republike Srpske. Treće poglavlje daje sliku trenutnog stanja turističke privrede u Republici Srpskoj. Četvrto poglavlje vezano je za strategiju razvoja turizma u Republici Srpskoj (vizija, strateški ciljevi, programi, mjere, implementacija strateškog dokumenta itd.) Peto poglavlje obrađuje strategiju razvoja turističkih regija u Republici Srpskoj. Na kraju rada data su zaključna razmatranja u vezi sagledavanja trenutnog stanja turizma, značaja turizma, strategije razvoja turizma i mjera koje bi trebalo poduzeti u cilju što uspješnijeg razvoja turizma u Republici Srpskoj.

Cilj i svrha rada

- Ukazivanje na neiskorištene potencijale i resurse, koji mogu unaprijediti turističku potrošnju i dati značajan doprinos ukupnom ekonomskom razvoju;

- Objektivna procjena dostignutog nivoa razvoja turizma u Republici Srpskoj;

- Davanje značaja kreiranju održivog, kvalitetnog i raznovrsnog turističkog proizvoda koji će omogućiti rast prihoda i rast broja turista, a time i stvaranje novih radnih mjesta i povećanje životnog standarda;

Unapređenje turističkih usluga u Republici Srpskoj

- Koristeći nove trendove u turizmu „vraćanje starom“ i „zdrav život“ dati značaj bogatoj tradiciji, kulturi i prirodnim bogatstvima Republike Srpske, čime bi se poboljšao život stanovništva na selu i spriječila erozija sela;
- Ukazivanje da se samo kroz izradu i implementaciju strateškog dokumenta mogu očekivati rezultati u smislu: podizanja konkurentnosti, povećanja deviznog priliva, rasta domaćeg turističkog prometa, povećanja zaposlenosti, zaštite resursa, poboljšanja kvaliteta života, razvoja pozitivnog imidža zemlje.

Metode istraživanja

Istraživanje je bazirano na primjeni opštih metodoloških načela koja se koriste u ekonomskim istraživanjima. Relevantni podaci prikupljeni su i analizirani sledećim metodama:

- Komparativni metod je neizbežan metod da bi se došlo do određenih zaključaka. Nakon prikupljanja podataka utvrđene su identičnosti, sličnosti i razlike među pojedinim pojavama,
- Statistički metod je korišten za broičano iznošenje podataka relevantnih za dokazivanje hipoteze,
- Istorijski metod,
- Deduktivno i induktivno izvođenje zaključaka se prožima kroz čitav rad,
- Analizirani sadržaj je u zaključivanju sintetisan,
- Metoda posmatranja, a u okviru nje metoda deskripcije i sređivanja, odnosno teorijske obrade empirijskih podataka,
- Uzimajući u obzir društveni cilj rada korišćen je i kritički metod.